

Pénzmosás mint negatív gazdasági tényező az Európai Unióban

Money laundering as a negative economic factor in the European Union

Zéman Zoltán

Prof. Dr. egyetemi tanár
Neumann János Egyetem
zeman.zoltan@uni-neumann.hu

Hegedűs Mihály

Dr. PhD, főiskolai tanár
Tomori Pál Főiskola
hegedus@hkaudit.hu

Absztrakt

Cél: A pénzmosási módszerek közül kiemelkednek a virtuális módszerek, amelyek a tradicionális pénzmosási módszerekkel szemben dinamikusabb és kevésbé nyomon követhető módszereknek tekinthetők. Korunk egyik nagy kihívását a fejlődő kibertérben történő pénzmosási tevékenység jelenti. A pénzmosási módszerek dinamikus fejlődése és a kibertérben való jelentőségük miatt a nemzetgazdaságra gyakorolt befolyásoló hatásuk is erőteljes. Tanulmányunk elsődleges célja feltárni a pénzmosás elleni védekezés európai uniós és magyarországi jogszabályi hátterét, valamint annak védekezésben betöltött hatékonyságát.

Módszertan: A szerzők a pénzmosással kapcsolatos releváns nemzetközi és magyar szakirodalmak szisztematikus áttekintését végezték el. A szakirodalmi feltárás után a pénzmosás elleni védekezés legfőbb eszközeként a jogi szabályozása vizsgálatára került sor. Azonosításra kerültek olyan szabályozási hiányosságok, amelyek a jövőbeni jogi szabályozások alapját képezhetik.

Megállapítások: A kutatás eredményeként összefoglalható, hogy az Európai Unióban és Magyarországon hatályos jogszabályok nem állnak készen az internetes pénzmosási módszerek szabályozására, a szabályozások és törvénykezések egy lépéssel mindig le vannak maradva a virtuális módszerekkel elkövetett pénzmosással szemben. A pénzmosás elleni hatékony védekezés érdekében, a jogszabályi háttér változtatása és a monitoringozási tevékenységek fejlesztése kiemelten jelentős feladatoknak tekinthetők.

Érték: Magyarországon és az Európai Unió területén a büntetőjogi eszközök kevésnek bizonyulnak a pénzmosás elleni küzdelemben, legfőképp az interneten

történő bűncselekményekkel szemben. Az Európai Unió, illetve Magyarország szabályozásai és egyes javaslatai sem nyújtanak megoldást a virtuális valutából eredő potenciális kockázatok és kiskapuk többségére, ezért szükséges egyértelműbbé tenni a virtuális valuták pontos jogi státuszát. A tanulmány rávilágít a jelenlegi jogszabályi helyzet hiányosságaira, valamint ez a kezdeményezés felhívja a figyelmet arra a jelenlegi helyzetre, hogy bizonyos virtuális-valuta-szolgáltatók működési engedélyt kapjanak, amihez a pénzmosás elleni szabályok betartása is szükséges, így az e-pénz, illetve a különböző fizetési szolgáltatások is szigorúbb ellenőrzés alá kerülhetnének. A szerzők áttekintik a pénzmosás folyamatát, nemzetközi kitekintést tesznek a leggyakrabban alkalmazott pénzmosási módszerek körére, valamint ismertetik a virtuális pénzmosás jelentőségét és a lehetséges védekezési módszereket.

Kulcsszavak: pénzmosás, pénzmosási módszerek, e-pénz, pénzmosás elleni védekezés

Abstract

Aim: Among the money laundering methods, virtual methods stood out, which can be considered more dynamic and less traceable than traditional money laundering methods. One of the great challenges of our time is money laundering in the developing cyberspace. Due to the dynamic development of money laundering methods and their importance in cyberspace, their influence on the national economy is also significant. The primary goal of the study is to explore the European Union and Hungarian legislative background of anti-money laundering, as well as its effectiveness in defense.

Methodology: The Authors carried out a systematic review of the relevant international and Hungarian literature related to money laundering. After the literature review, as the main tool of protection against money laundering, the legal regulation was examined. Regulatory deficiencies have been identified that may form the basis of future legal regulations.

Findings: As a result of the research, it can be summarized that the legislation in force in the European Union and Hungary is not ready to regulate Internet money laundering methods, regulations and legislation are always one step behind money laundering committed by virtual methods. In order to effectively defend against money laundering, changing the legal background and developing monitoring activities are considered particularly important tasks.

Value: In Hungary and the territory of the European Union, the criminal law tools prove to be few in the fight against money laundering, especially against crimes committed on the Internet. The regulations and some proposals of the European

Union and Hungary do not provide a solution to the majority of potential risks and loopholes arising from virtual currencies. Therefore, it is necessary to clarify the exact legal status of virtual currencies. The study highlights the shortcomings of the current legal situation, and this initiative draws attention to the current situation of certain virtual currency service providers receiving an operating license, which also requires compliance with anti-money laundering rules, so that e-money and various payment services are also stricter they could come under control. The Authors review the process of money laundering, provide an international perspective on the most frequently used money laundering methods, and explain the importance of virtual money laundering and possible defense methods.

Keywords: money laundering, money laundering methods, e-money, anti-money laundering

Bevezetés

A pénzmosás szó lehetséges eredetét tekintve Al Capone-tól származik, aki törvénytelen úton beszerzett bevételeit mosodák fenntartásával leplezte (Robinson, 1996). Azonban a pénzmosás meghatározására több fogalom is létezik. A leggyakrabban alkalmazott meghatározás szerint a piszkos pénz illegális eredetűnek eltitkolásának folyamata, valamint annak legitimnek és érvényesnek való integrálása a gazdasági rendszerekbe (Le-Khac, Markos, O'Neill, Brabazon & Kechadi, 2009). Egy másik definíció szerint a pénzmosás a bűncselekményekből vagy illegális tevékenységekből származó pénzeszközök megtisztításának folyamataként definiálható (Soltani et al., 2016; Salehi, Ghazanfari & Fathian, 2017). Suresh, Reddy & Sweta (2016) szerint a pénzmosás az elszámolhatatlan pénz elszámolható pénzzé alakításának folyamataként definiálható. A definíciókból is látható, hogy a pénzmosás kulcsfontosságú láncszem az illegális tevékenységekből, szervezett bűnözésből származó pénzek legalissá tételében. A bűnözők a pénzügyi rendszerekben, a nemzetközi kereskedelemben vagy más módon pénzmosással próbálják a nemzetközi pénzügyi rendszerekbe integrálni az illegális tevékenység által megszerzett bevételeiket (Hendriyetty & Grewal, 2017). A pénzmosás más néven tehát az a folyamat, amely a bűncselekményből származó jövedelmet tiszta, legális javakká alakítja. Az illegálisan megszerzett pénzt jellemzően a bankok vagy törvényes vállalkozások bevonásával tisztítják meg. A pénzmosás, ami napjainkban nemzetközi üzletnek is tekinthető, célja, hogy a hatóságok az illegálisan megszerzett bevételt ne tudják megkülönböztetni

a legális forrásokból származó bevételektől. A pénzmosási folyamatoknak közös tulajdonságai közé tartozik az, hogy a pénz nem rendelkezik állandó formával, eljárásuk nem vagy nehezen nyomozható le, a tulajdonosához pedig nem kapcsolható (Zéman, Lukács & Túróczi, 2015). Magyarországon az követ el pénzmosást, aki „*más által elkövetett büntetendő cselekményből származó pénz vagy pénzben kifejezhető értékkel bíró okiratot, értékpapírt megszerez, megőriz, kezel, gazdasági tevékenységeken keresztül legalizál, tisztára mos (átalakít, felhasznál, átruház, pénzügyi tevékenységet végez vele, vagy meghiúsít egy büntetőeljárást), eredetét, fellelhető helyét eltitkolja vagy elleplezi, miközben tudott annak eredetéről*” (Zéman, Lukács & Túróczi, 2015).

A legtöbb ország jogi rendszere a pénzmosást önálló bűncselekménynek tekinti, ugyanakkor az általában csak járulékos jellegű (Boister, 2012). A pénzmosás járulékos jellege abból adódik, hogy szükség van egy alaphűncselekményre, amelyből az illegális pénz származik (Keesoony, 2016). Gyakran összefügg olyan alaphűncselekményekkel, mint például a prostitúció (mely keretein belül embereket kényszerítenek bele ebbe az üzletbe), terrorizmus (az ehhez szükséges fegyvereket is ebből a pénzből tudják beszerezni) és a csempészés is (Varga, 2016). Továbbá napjainkban ez a gyakorlat már az interneten a virágkorát éli, ahol még nehezebb tetten érni a bűncselekmény lebonyolítását (Davies, 2020). A pénzmosás megítélése tehát kettősé válik, egyszerre függ az alaphűncselekménytől, de ugyanakkor jogi értelemben független és önálló bűncselekményként tekinthető (Boister, 2012). Az alaphűncselekménnyel társítva a pénzmosás erős hatást gyakorolhat egy ország gazdaságára, mivel támogatja a bűnözés és a korrupció finanszírozását, és ennek következtében kevésbé teszi vonzóvá az országot a külföldi befektetők számára (Schott, 2006).

Az emberi történelem minden szakaszára jellemző a korrupció, amelynek napjainkban egyik eszköze a pénzmosás. Így ez a gyakorlat évtizedek óta okoz problémát Magyarországon és az Európai Unióban, amely ellen különböző módokon próbálnak küzdeni. Tudományos dolgozatunk célja tehát ezen küzdelem bemutatása.

A pénzmosás folyamata

Ahhoz, hogy megértsük a pénzmosást, az ezzel összeköthető bűncselekményeket és ezek büntetéseit Magyarországon, és az ellentétet, mely megjelenik a magyar és az EU által elfogadott rendeletekben, elsőként át kell látnunk ennek folyamatát. A legjobban elterjedt amerikai, úgynevezett három fázis modell, a következő lépésekre bontja a folyamatot: elhelyezés, rétegzés, integrálás. A pénzmosásnak

azonban nem feltétlen kell ezeken a stádiumokon végighaladnia (Gál, 2007), ezekről a fázisokról klasszikus esetekben beszélhetünk.

A bűnöző számára a legveszélyesebb és egyaránt a legrövidebb része a pénzmosásnak az elhelyezés szakasza. Azért is nevezhetik így bizonyos körökben, mivel ilyenkor áll fenn leginkább annak a kockázata, hogy rajta kapják ezen illegális tevékenységen. Az elkövetők a lebukás veszélye miatt gyakran használnak strómant. A stróman egy büntetlen előéletű személy, aki közvetítőként vesz részt a folyamatban, általa történik a pénz befizetése, méghozzá úgy, hogy az *„elhelyezett betétek nagysága ne haladja meg az azonosítási kötelezettség alsó határát”* (Varga, 2016), azaz ez a folyamat strukturálva zajlik. Így bár a bűnöző megtarthatja anonimitását, ügyelnie kell arra, hogy megfelelő embert bízson meg a feladattal. Mivelhogy tény, hogy a stróman szolgáltatait rendszeresen megfizetik, előfordulhat az is, hogy a közvetítő nem teljesíti az üzlet rá eső részét, és ellopja a rábízott összeget. A pénz tisztára mosása is ebben a stádiumban következik be: gyakran fedővállalkozások, másnéven fedőnévül használt társaságok (ezek lehetnek éttermek vagy bármilyen nagy pénzforgalommal rendelkező cég) nevében zajlik a tranzakció, így törvényessé tudják tenni az illegálisan beszerzett pénzt. Ez megsegíti a pénz külföldre való vándorlását is, minthogy úgy tüntetik fel, mintha legális úton beszerzett összeg lenne (Gál, 2007). Megjegyzendő, hogy a pénzmosás nyomainak eltüntetése során három különböző társaságról, vállalkozásról beszélhetünk; ezek a látszat-, fantom- és fedőnévül szolgáló társaság. Ezek között a különbség az, hogy a látszattársaság mérsékelt mennyiségű tőkével rendelkezik, s míg hivatalosan be van jegyezve, nem tart fent elhatalmasodó munkai tevékenységet; a fantomtársaságnak csak a neve létezik, más cselekvést nem tesz; a fedőnévül szolgáló társaság pedig, ahogy az már korábban olvasható volt, végez legális munkát is, de inkább arra szolgál, hogy leplezze a pénzmosást (Zéman, Lukács & Túróczi, 2015). A másik módszere a tisztára mosásnak a műtárgyak vagy bármilyen nagyobb összegbe kerülő tárgyak megvétele.

A következő fázis a rétegzés, más néven bújtatás. Ekkor lesz az illegális összegekből legális. Lényege, hogy a bűncselekmények során megszerzett pénzt különböző tranzakciók során elválasztják a bűnözőtől. Ezt kétféleképpen tudják megtenni: átutalás során vagy különböző pénzügyi eszközzé alakítással (ilyen például a részvény is) (Varga, 2016). Ezek a tranzakciók gyakran több országon át zajlanak, mellyel megnehezítik a bűnüldözési szervezetek munkáját, és időt is nyerne maguknak a pénzmosásra utaló jelek teljes felszámolására (Gál, 2007).

Az integrálás az utolsó szakasz, amikor az illegálisan megszerzett pénzt már nehezen vagy teljesen lehetetlen szétválasztani a legálistól; így már törvényesen feltüntethető (a korábban leírt lépések miatt), utána adót is fizetnek (a teljes

biztonság érdekében), és legális magyarázattal lehet szolgálni az új bevételről (Schott, 2006).

Az elmúlt években a legtöbb tanulmány a pénzmosás területén arra fókuszált, hogy megállapítsa azokat a legfőbb törvényeket, szabályozási módszereket és eljárásokat, amelyek szabályozzák a pénzmosást. A tanulmányok kis része foglalkozik a pénzmosás mértékével, az illegális pénz mennyiségének meghatározásával. Számos matematikai-statisztikai modell létezik azon pénzösszegek megbecslésére, amelyek pénzmosás által kerülnek a gazdaságba. Ám a tanulmányoknak csak csekély része foglalkozik azon legfőbb eszközökkel, amelyek a pénzmosást megtestesítik. Teichmann (2017) kutatásában kiválóan rámutat és összegzi, hogy az általa vizsgálatba bevont hivatalnokok a vizsgálatot megelőző három évben mely pénzmosási módszereket találtak, s azok milyen gyakran fordultak elő. A kutatás összecszerűen nem tartalmazta a pénzmosási módszerek gyakoriságát, ezáltal a jelentőségek vizsgálata még a kutatók jövőbeli feladata.

1. számú táblázat

Pénzmosási módszerek gyakorisága

Módszer	Gyakoriság				
	0	1–5	6–10	11–20	20<
Arany	71,6	25,5	2,1	0,7	0
Ékszer	87,1	12,1	0	0	0,7
Nyers gyémánt	79,1	19,4	1,4	0	0
Régiség	84,7	13,9	1,4	0	0
Festmény	73,2	25,4	0,7	0,7	0
Ingatlan	65,7	30	2,9	1,4	0
Tanácsadó vállalkozás	52,9	34,3	7,1	3,6	2,1
Egyesületek és felvásárlások	83,3	15,2	0,7	0	0,7
Dubai bank	59,7	26,9	8,2	2,2	3
Letéti dobozok, széfek	80,5	15,8	1,5	1,5	0,8
Kézpénzről készpénzre	87,3	9	2,2	0,7	0,7
Valutaváltó, valutaváltás	77,8	17	3,7	0	1,5

Forrás: Teichmann (2017).

Teichmann (2017) tanulmány kiválóan rávilágít arra a tényre is, hogy számos esetben a hivatalnokok ismerik a módszereket és az eszközöket, viszont a jogrendszer és a különböző szabályozások számos esetben gátló tényezőként jelennek meg a hatékony fellépéssel szemben.

A számos pénzmosási módszer mellett a pénzmosás folyamatának feltárását tovább nehezíti az országok közötti tranzakciók megléte is, amely tőkeáramlás meggátolja a pénz eredetének nyomon követhetőségét. A pénzmosás problémájának hangsúlyosságára 1998-ban hívta fel a figyelmet a Nemzetközi Valutaalap (IMF) igazgatója, aki a mosott pénz mennyiségét a globális bruttó hazai termék (GDP) 2–5%-ára becsülte (Nazri, Zolkaflil & Omar, 2019). Ugyanakkor a pénzmosásból származó bevételkiesés mértékének mérése összetett feladat, amelyet számos nézőpont befolyásol. Mivel komplex feladat meghatározni azt, hogy a pénzmosás mértéke egy nemzetgazdaságban vagy globálisan milyen mértékű, ezért nem létezik egy általános érvényű modell, amely alapján pontosan meg lehetne határozni annak mértékét a különböző szinteken. Az egyik legismertebb modell Walker (1999) matematikai modellje, amelynek becslése szerint az összeg a világ GDP-jének körülbelül 6,5%-át teszi ki, amely becslés meghaladja az IMF becslését. Masciandaro & Barone (2008) tanulmánya szerint, amely a bűnpiaci bevételek és a pénzmosási tevékenységek közötti összefüggés multiplikatívos modelljét alkalmazta, a pénzmosás értéke eléri a világ GDP-jének 2,7%-át. A felsorolt módszerek által kalkulált adatokból is látható, hogy a pénzmosás globális mértékének meghatározása nem egyértelmű, amelynek elsődleges oka a rendelkezésre álló adatok és a számítási módszerek különbözősége. Nemzetközi szinten a leggyakrabban alkalmazott megközelítések a pénzmosás mérésére az alábbiak:

- Forró pénz módszere: a pénzintézetek által rövid időtávú tőkeexportként használt tőkekiáramlást veszi figyelembe (Cuddington, 1986).
- Reziduális megközelítés: a tőkekiáramlás ebben az esetben a bruttó tőkebeáramlás és a folyó fizetési mérleg hiányának összegeként kalkulálható, figyelembe véve a hivatalos devizatartalékok növekedését, amely csökkenőleg hat (Colaco et al., 1985).
- Kereskedelmi téves számlázás: ez a megközelítés az export és import tevékenység alulszámlázás, illetve túlszámlázás mérésére fókuszál (Zdanowicz, 2009).
- Illegális pénzáramlás: ezt a módszert elsősorban a fejlődő országokból érkező illegális pénzáramlások meghatározására használták. A módszer a Global Financial Integrity (GFI) tanulmányokban került publikálásra. A megközelítés a kereskedelmi téves árazási módszer és a maradék vagy forrópénz módszer kombinációjaként épül fel (Hendriyetty & Grewal, 2017).

Pénzmosás az interneten

Modern világunkban a már ódivatúnak számító módszerek mellett megjelentek a kibertérben történő pénzmosás gyakorlatai is. A bűnözők lépést tartottak a rohamosan fejlődő világgal, így újabb és újabb módszerekkel állnak elő, míg a hatósági szervek egy lépéssel mindig mögöttük kullognak. A Clearnet (Barratt, 2015) valójában csak az internetnek nevezett jéghegy csúcsa, az alatta található deep weben és a legtöbb internetező számára ismeretlen dark weben a mindenkori rendfenntartó szervek részben eszköztelennek bizonyulnak a kiberbűnözéssel szemben.

Kristin Finklea 2017-es kutatása fényt derített arra, hogy a dark weben történő kábítószer- és fegyver-feketepiac, illetve az emberkereskedelem az Amerikai Egyesült Államokban és a világ számos országában (ideértve az Európai Unió országait is) leegyszerűsítették a pénzmosás körülményeit. Ez azért lehetséges, mivel a dark web működésének köszönhetően a felhasználók képesek teljesen anonim módon tevékenykedni és rendkívül nehéz őket lenyomozni (Finklea, 2017). A kriptovaluták (akár a bitcoin és napjainkban az NFT-k) kiskapukat nyitottak a pénzügyi rendszerekben, mivel ezek ellenőrzése nagyon bonyolult az elavult szabályozások miatt, és csak napjainkban, nagyon lassan születnek az ehhez megfelelő törvények (Finklea, 2017).

Az Egyesült Királyságban végzett kutatások alapján szinte felmérhetetlen, hogy pontosan hányan követnek el pénzmosással kapcsolatos bűncselekményeket a dark weben, illetve azt is lehetetlen megjósolni, hogy milyen gyorsan születnek új módszerek az egyes droggartelek és egyéb szervezett bűnözői csoportok körében (Davies, 2020). Davies (2020) kutatásai alapján kijelenthető, hogy a jól szervezett bűnbandák és a maffia jobb ütemben tartja a lépést a folyamatosan fejlődő kibervilággal, mint az egyes államok, amely részben annak köszönhető, hogy egy szervezetben akár több kiváló hacker is dolgozhat (Davies, 2020). Ezzel még egyszerűbbé téve az adóparadicsomok által nyújtott lehetőségek kihasználását is.

Pénzmosás elleni védekezés

A hatóságok óvatosságra intik a vállalkozókat és figyelmeztetik arra őket, hogy tartsák be a három alapszabályt: „*Ismerd meg a cégedet*”, „*Ismerd meg az ügyfeledet*” és „*Ismerd meg a kollégádat*” (Lentner & Zéman, 2017). Ezen szabályok segítségével a vállalkozó megismerheti saját cégének működését, megértheti ügyfelei helyzetét, és ez segíthet neki felismerni a gyanús folyamatokat, eldöntheti, mennyire súlyos helyzetről van szó, és mérlegelni tudja következő lépését.

Az „*Ismerd meg a cégedet*” szabály logikusnak tűnhet mindenki számára, hiszen idővel és tapasztalattal minden vállalkozó átláthatja és megértheti, hogy hogyan zajlik egy legális cég működése. Így könnyebb azt is felismernie, ha valamilyen körülmény, adat eltér a normálistól.

Mielőtt a vállalkozó üzleti kapcsolatra lépne ügyfelével, érdemes minél több információt megszereznie újdonsült ügyfeléről (erre emlékezteti a következő alapszabály, „*Ismerd meg az ügyfeledet*”). Célszerű a vállalkozónak megismernie, hogy kik a tényleges tulajdonosok (akiket a vállalkozónak javasolt szemmel tartani), milyen átalakulásokon mehet át ügyfelének vállalkozása, és mérlegelni kell azt is, hogy ez a kapcsolat számára rejtene-e bármilyen veszélyt, esetleg kockáztatná saját pozícióját, cégét. Az üzletre lépés előtt ajánlott egy ideje ismerni a másik felet, így biztosra menni, hogy nem keveredhettek pénzmosás gyanújába.

A fentebb ismertetett szabályok betartása kiváltképp fontos, mivel, ha a vállalkozó ezektől eltekint, könnyebben törhetik át a rendszerüket; ezért is különösen lényeges a jól képzett munkaerő („*Ismerd meg a kollégádat*”), akik kiszűrhetik a gyanús körülményeket, és akik a pénzmosás ellen hozott törvény szerint eljárva rögzítik az ügyfél adatait, melyek hitelességéről az azonosítás során meggyőződött. Felmerülhet a kérdés, mi minősülhet „gyanús tényezőnek”. Ezek lehetnek például irracionális pénzügyi döntések, ismeretlen emberekkel folytatott tranzakciók a megfelelő papírmunka nélkül, kisebb bankokba történő befizetések, abszurd mennyiségű bevételek jóval kisebb kiadások nélkül vagy esetleg hamis okmányok, papírok használata egy tranzakció során (Lentner & Zéman, 2017). De lehet az is ilyen jel, hogyha az ügyfél megtagadja az ügyfélátvilágítási intézkedést, fiktív árbevételt illető papírokat bocsát ki (olyan bevétel, mely háttérben hiányzik a teljesítmény), túlszámlázást követ el, más látja el az ügyfél feladatait vagy akár olyan külföldi kölcsönökkel rendelkezik, melyeket nem siet viszonzni és a fizető személy se hívja fel erre figyelmét (Zéman, Lukács & Túróczi, 2015). Ezek jelentése szükséges, halaszthatatlan és természetes. Fontos megjegyezni, hogy a büntetőjog nem feljelentésre, hanem bejelentésre kötelez;¹ kettő között a különbség az, hogy feljelentés során büntetőeljárást kíván elindítani a feljelentő a gyanús személlyel szemben, míg a bejelentés csak annyit tesz, hogy a gyanús adatokat a megfelelő formában el kell juttatnia a hatóságokhoz (Gál, 2007). A bejelentés egyike azoknak a módszereknek, mely indítványozhatja a büntetőeljárás megkezdését; a másik két lehetőség erre az elkövető ön- vagy más személy feljelentése, akár hivatalból

1 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/849 irányelve. Az Európai Unió Hivatalos Lapja. 2015. május 20. IV. fejezet, I. szakasz, 33. cikk.

is (Gál, 2007). A bejelentés – melynek tartalmaznia kell a szolgáltató adatait, a pénzmosás gyanúját keltő adatot és az ezt bizonyító dokumentumokat (URL1) – elmulasztása a vállalkozónak is árthat és komoly következményeket vonhat maga után. Sőt, a magyar Büntető Törvénykönyv (Btk.) még egy külön erre vonatkozó szabályzatot is tartalmaz: aki nem tesz eleget a bejelentési kötelezettségnek, két év börtönbüntetés is sújthatja. Ellenben megjegyzendő, hogy ez a büntetés súlyosabb is lehet (három év szabadságvesztés), ha egy hivatalos személy, akár a Btk. 459. § (1) 28. pont által definiált tisztségviselője követi el, és ha ez az érték nagy (ötvenmillió–ötszázmillió forint) vagy ezt meghaladó (ötszázmillió forint feletti összeg). Gondatlanságra vagy arra, hogy nem voltunk tudatában a pénzmosási folyamatoknak bíróság előtt fölösleges hivatkozni, mivel a Btk. 400. § jogalkotója szerint alapos körütekintéssel és figyelemmel észrevehető ez a tevékenység, így ő is felelősségre vonható, mivelhogy a pénzmosás gondatlan változatát követte el (URL1). Azonban a törvény kimondja, hogy aki gondatlanságból követte el a pénzmosást büntetlen marad abban az esetben, ha önként tesz feljelentést, és a büntettet még nem, vagy csak egy részét fedezték fel a hatóságok.

Néhány személynek, akiket másnéven szolgáltatóknak nevezünk, különösen oda kell figyelnie a pénzmosásra utalható jelekre; az, aki „*pénzügyi, árutőzsdei szolgáltatást végez, önkéntes kölcsönös biztosítópénztárként működik, ügyvédi, közjegyzői tevékenységet végez, esetleg bizalmi vagyongazdálkodási tevékenységgel foglalkozik*” (URL1). Kötelezettségeiket az Európai Parlament 2015. május 20-án elfogadott 2015/849-es irányelv tisztázta és erősítette meg. E szerint a szolgáltatóknak „*rendelkezniük kell egy belső pénzmosási szabályzattal, ki kell jelölniük egy kapcsolattartót, melynek személyéről a törvényben megjelölt hatóságot értesítenie kell, át kell vizsgítaniuk az ügyfelüket, folyamatosan figyelemmel kell kísérniük és pénzmosásra utaló jelek előfordulásának alapos gyanúja esetén bejelentést kell tenniük az illetékes hatóság felé*” (Lentner & Zéman, 2017).

Dr. Gál István László tett néhány javaslatot arra, hogyan kellene eredményesebbé tenni a Magyarországon folyó pénzmosás elleni harcot. Az egyik ilyen javaslata a pénznyomás nyomozását tenné hatékonyabbá. Véleménye szerint a felvetett feljelentési kötelezettség nem jelente megoldást, mivel rengeteg állampolgár (legyen szó átlagemberről vagy hivatalnokról) még csak a pénzmosás rendes definícióját sem ismerheti a bűncselekmény Btk.-ban való változékonysága miatt. Azonban jó reményeket fűz ahhoz, hogy a bejelentés szigorítása miatt megfontoltabb, jobb minőségű bejelentések fognak majd érkezni, és megszűnnek azon bejelentések, melyek félelemből, néhány esetben pedig hozzá nem értésből születtek. Emellett azt is megemlíti, hogy a szigorítás miatt

nemcsak minőségi, hanem mennyiségi változást is fog majd hozni, mivelhogy az új szabályozás számottevően kibővítette a bejelentésre kötelezettek körét is. Továbbá azt gondolja kihangsúlyozni, hogy a hatóságoknak a pénzmosó szálát kellene felderíteniük, ami, bár tudja, hogy nem lenne könnyű feladat, azt is hangsúlyozza, hogy az ügyészségnek, mint legnagyobb hozzáértéssel rendelkező félnek, vezető szerepet kellene betöltenie. Arra a következtetésre jutott, hogy megyéknként csupán pár száz bűncselekménynél kéne hatásosabbá tenni a pénzmosás szálának keresését (Gál, 2007).

Második javaslatával a felderítési arány statisztikáját reméli megjavítani. Úgy gondolja, hogy át kellene csoportosítanunk azon bűncselekményeket is, melyek csak egy kicsit, de akkor is statisztikailag összekapcsolhatók a pénzmosással; ilyen például a bűnpártolás, és az orgazdaság. Magyarországnak kedvező lenne ez az átcsoportosítás, mivel így jobb statisztikát tudna mutatni más tagállamoknak. Bár ezen cselekedetek különböznek a pénzmosástól, az új rendelet miatt már nem olyan egyszerű elhatárolni a hármat egymástól; számára az egyetlen tényező, mely elkülönítheti őket, a büntetési tétel. Azt is hozzá kell tenni, hogy célszerű lenne ezen bűncselekmények gyanújában pénzmosásra is nyomozást kezdeményezni (Gál, 2007).

Harc „eszközei” a pénzmosás ellen

1987-ben a kétszintű bankrendszer felváltotta a korábbi, elavult egyszintűt, mely megnyitotta a magyar kapukat a pénzmosás előtt, mivelhogy korábban az elavult rendszer és a forint konvertibilitásának tökéletlensége miatt erre nem volt lehetőség. A rendszerváltozás után azonban felütötte fejét a pénzmosás Magyarországon is, mivel nem volt bejelentési kötelezettség, jogszabályok, melyek védtek volna a pénzügyi szankciót, banktitok és tőkeéhség volt, emellett a hatósági szervezetek felkészületlenek voltak ezen a téren, valamint az újonnan korszerűsített bankrendszer kitért a határaink kapuit mind a törvényes és törvénytelen tőke felé, ezenkívül még földrajzi helyzetünk is rásegíthetett a folyamatra (Gál, 2007). A helyzet oly komorra fordult, hogy az 1978. évi IV. törvényben (régii Btk.) is definiálták, és a pénzmosás szankcionálása is megesett. 1994-ben törvény született a pénzmosás elleni védekezésről is. Mivel a pénzmosás veszélyezteti a rendszer stabilitását, emellett gyakran használják terrorizmus finanszírozására, ezt felismerve Magyarország csatlakozott az 1990-ben Strasbourg-ban kelt egyezményhez, mely ezt a problémát szándékozta megoldani (Nagy, 2020).

A 2001. szeptember 11-i terrortámadások miatt az EU jogelvi megszigorodtak, a nemzeti összefogás megerősödött a terrorizmus és a pénzmosás ellen,

melynek hatására 2007-ben a magyar büntetőjogi fejezete is átalakult. Majd a 2008-as világválság után újra címlapra került a pénzmosás, az illegális vagyonszerzés, az adócsalás; az FATF (Financial Action Task Force, magyarul Nemzetközi Pénzügyi Akciócsoport), amely a nemzetközi pénzmosás, valamint a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemre jött létre, új javaslatokat hozott és az EU minden tagállamát érintő irányelveket alkotott. A már korábban említett 2015/849-es irányelvet az Európai Unió azért hozta létre, hogy korszerűsítse, szigorítsa a pénzmosás ellen folytatott harc során felhasznált eszközöket, így a szabályozás a büntetőjogra is áterjedt. Igaz, hogy az így hozott irányelveket nehezen vagy éppen lehetetlen alkalmazni más nemzeteken, „*mind a nemzetközi közösség, mind Magyarország számára fontos érdek a büntetőjogi szabályozás legalább olyan szintű közelítése, amely kizárja, hogy a konkrét pénzmosási ügy kezelése kapcsán a nemzetközi együttműködés elé a közrendi záradékra hivatkozással a jogi szabályozás eltéréseiből eredő akadály gördülhessen, és a nemzetközi bűnözői körök Magyarország, illetve más országok pénzmosással kapcsolatos szabályozási eltéréseit kihasználva teremtsenek maguknak büntetlenséget*” (Nagy, 2020). 2017-ben lépett hatályba az új pénzmosás elleni rendelet, emellett az EU-ban és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elfogadott irányelv engedélyt adott arra, hogy a Magyar Nemzeti Bank elnöke rendeletet fogalmazzon meg ez ellen a tevékenység ellen (ilyen például a 19/2017-es rendelet is, mely többek között ismertette a kétfajta ügyfélátvilágítás esetköreit) (Nagy, 2020).

2018-ban az Európai Unió kihirdette legutóbbi rendeletét, az V. irányelvet, mely kötelezi a tagállamokat, hogy 2020-ig olyan nyilvántartásokat hozzanak létre, melyekben fellelhetők a tényleges tulajdonos adatait, majd (a tagállamok közötti kooperáció fejlesztése érdekében) ezeket az adatbázisokat összekapcsolják.

Magyarország a szigorúbb nemzetközi irányelvekhez igazította saját szabályzatát, így hazánkban pontosan definiálva van a pénzmosás fogalma, emellett minden ehhez kapcsolható személyt szigorún büntet. Emiatt a magyar törvények azokat két év börtönbüntetésre ítélik, akik pusztán „megállapodnak” egy illetővel ezzel a bűncselekménnyel kapcsolatban (URL1).

A pénzmosásnak mint bűncselekménynek több különböző típusa van. Az egyik, mikor egy személy a pénzmosás már korábban ismertetett első fázisában segít, vagyis az elhelyezésben. Más szóval: az a személy, aki valamilyen formában leplezni akarja a folyamatot, esetleg ő végzi az illegális összeg kisebb tételként való befizetését, vagy bármilyen más módon tranzakcióval áll összeköttetésben. Ezeket a funkciókat a 402. § 2. bekezdés feltünteti, de ilyen lehet például a befektetési alapkezelés vagy akár a nyugdíjpénztári tevékenység (URL1). Ezt teheti azért, hogy saját vagy a tényleges tulajdonos tettei ne derüljenek ki, de azért is teheti, hogy megakadályozza, fenntartóztassa, nehezítse

a már folyamatban lévő eljárást. Leplezésről beszélünk, ha a személy a pénz eredetét álcázza, viszont, ha hatósági keresés során elhallgatja az információkat, így akadályozza a nyomozást, akkor már eltitkolásként kell nevezni a folyamatot (URL1). A jogalkotó azonban azokat is bünteti, akik bár nem vesznek részt magukban az illegális tevékenységekben (például prostitúcióban, csempészésben), viszont finanszírozzák azt. Így ők egyfajta megrendelőként vesznek részt a bűncselekményben, emiatt pedig ezen személyek is felelősségre vonhatók, ezáltal büntethetők akár egytől öt évig terjedő szabadságvesztéssel is (URL1). A Btk. itt megemlíti azokat a személyeket is, akik a megrendelőkhöz hasonlóan nem végeztek illegális tevékenységet, a megszerzett bevételt megkaparintják maguknak, vagy esetlegesen egy harmadik félnek és/vagy ezt a pénzt felhasználják. Megjegyzendő, hogy az utóbbi csak akkor számít illegális tevékenységnek, ha az illető tisztában volt a pénz eredetével, és hogy ezzel hozzájárult a pénzmosáshoz. A büntetés azonban súlyosabb is lehet, abban az esetben, ha a pénzmosást üzletszerűen végzik [amit a Btk. 459. § (1) 28. pontja úgy határoz meg, hogy „üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik”], értéke nagy vagy azt meghaladó (ez megegyezik a már korábban említett értékkel, mi szerint a „nagy” érték ötvenmilliótól ötszázmillió forint, az ezt meghaladó pedig ötszázmillió forint feletti érték), vagy a Btk. 459. § (1) 28. pont által meghatározott tisztégviselője, hivatali személy vagy ügyvéd követi el a bűncselekményt (URL1). Ha ezen körülményekből bármelyik igaz a szándékos pénzmosást elkövető személyre, akkor kettőtől nyolc évig terjedő szabadságvesztésben részesülhet.

A már korábban említett FATF-ot, amely a pénzmosás ellen létrehozott legfőbb szervezet, 1989-ben hozták létre. Legfőbb küldetése a pénzmosás elleni harc, de más feladatai közé tartozik az, hogy betartassa a Baseli Nyilatkozatot és a Bécsi Konvenció alapelveit; a csatlakozott országokban (ide az EU tagállamai, az OECD egyes országai, az Arab-öböl menti és néhány távol-keleti ország) létrehozott nemzeti programokat, és ezen országok hatóságait összehangozza (Lentner & Zéman, 2017). Hivatalos kapcsolatban van vele az IOSCO (International Organization of Securities Commissions, avagy Értékpapír-felügyelet Nemzetközi Szervezete) és az IAIS (International Association of Insurance Supervisors, magyarul Biztosításfelügyelet Nemzetközi Szövetsége) is; közös nevező, hogy mindkét szervezet adott ki rendelkezéseket a pénzmosás ellen (Lentner & Zéman, 2017). A FATF 1990-ben írásba foglalt egy ajánlást, aminek újonnan negyvenkilenc pontja van; ez nemzetközi szabvány az aláíró 130 ország számára. Az ajánlás nem megfelelő betartása fekete listára vonást eredményezett. Emellett a FATF 2001-ben megalkotott kilenc

speciális ajánlást a terrorizmus-finanszírozás elleni harccal kapcsolatban (Papp, 2006). A FATF szigorúan ellenőrzi taglistáját, így nem mindenkit vesznek fel. Emiatt létfontosságú volt további nemzetközi szervezetek létrehozása, melyeket másnéven FATF-stílusú regionális szervezeteknek is hívnak; ezek közé tartozik például a 2004-ben létesített eurázsiai pénzmosás elleni munkacsoport (Lentner & Zéman, 2017).

Azonban nemcsak a FATF felel a kommunikációért a csatlakozott országok között. E feladatra és a hatékonyabb együttműködés céljából teremtették meg 1995-ben az Egmont Group-ot. Ez a csoport létrehozta az Egmont Secure Web-et, amely egy szigorúan védett, százhat országot átölelő internetalapú szerver, melyen keresztül az országok végrehajthatják az információcserét (Lentner & Zéman, 2017). Ezek mellett az Európai Tanács 1997-ben létrehozta a Council of Europe Select Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures nevű szervezetet (magyarul: Pénzmosás Ellenes Intézkedések Értékelésére Kijelölt Szakértői Bizottság), avagy a Moneyval-t (2002-es névváltoztatás) az Európai Tanács és más országok pénzmosás elleni hatékonyságának, megfelelőségének vizsgálata végett. Ez a bizottság ítéli meg, hogy egy ország megfelel-e ahhoz, hogy a FATF ajánlásaiba bekerüljön; emellett megismerteti a tagokat (negyvenhét ország vesz részt benne) a pénzmosás elleni küzdelem legújabb formáival, hogy korszerűsítse azokat, és jobb esélyük legyen a pénzmosás és a terrorizmus ellen (Lentner & Zéman, 2017).

Szintén az Európai Tanács 1999-es indítványozása során kezdődött el az úgynevezett FIU.NET program, amely bár az Egmont Secure Web rendszerét használja és nagyon hasonlít is a korábban létesített szervezethez, mégis van a kettő között egy különbség (Lentner & Zéman, 2017). Mégpedig az, hogy míg az Egmont Csoport csak a tagországok között folyik, a FIU.NET összeköti az Európai Tanácsot és az Európai Rendőrségi Hivatalt. Az Európai Rendőrségi Hivatal (vagy eredeti nevén az Europol) tárolja a tagországoktól kapott adatokat; ezt csakis két helyen őrzi. Az egyik az AWF (Analytical Work File, magyarul: Elemzői Munkafájlok), a másik pedig az IS (Information System, magyarul: Információs központ) (Lentner & Zéman, 2017).

Az Európai Unió intézkedései a pénzmosás ellen

Az Európai Unió megteremtette a „*Az Európai Közösségek Tanácsának 91/308/EGK irányelve a pénzügyi rendszerek pénzmosás céljára való felhasználásának megelőzéséről*” című irányelvét, mivel felismerte, hogy mekkora kockázatot is jelent igazából a pénzmosás. Ezt a már érvényes nemzetközi szabályokhoz

igazította, majd később a „Az Európai Parlament és a Tanács 2001/97/EK irányelve a pénzügyi rendszerek pénzmosás céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló 91/308/EGK tanácsi irányelv módosításáról” nevű irányelv módosította azt (Papp, 2006). Azonban a FATF és az EU rendeletei hét cikkben eltérnek egymástól, mely problémákat okoz a tagállamoknak. Ilyen például a harmadik cikk harmadik és negyedik bekezdése, a harmadik cikk ötödik és hatodik bekezdése és a hetedik cikk is.

Az EU 2001/97/EK irányelvének harmadik cikkének harmadik és negyedik bekezdése bizonyos esetekben megengedetté teszi az ügyfélazonosítás elhagyását. Ilyen esetnek minősül azon egyösszegű befizetés, amely nem haladja meg a 2500 eurót (Papp, 2006). Azonban a FATF nem ír ilyen enyhítési körülményeket, csupán az ötödik ajánlás Értelmező Rendelkezés részében megnevezi azon eseteket (ezek megegyeznek az EU által kiadott rendelkezésben megnevezett körülményekkel), melyekben kockázatalapú alkalmazás is megengedett. A harmadik bekezdés ütközik az ötödik, hatodik bekezdésével és a FATF tizenkettedik ajánlásával is. A cikk azt hangoztatja, hogy a kaszinók mindegyik ügyfelét kötelező azonosítani, ha ezer euró vagy magasabb értékben vásárol zsetont, de ezen pont nem érvényes az állami felügyelet alá tartozó kaszinókra, mivel ott belépéskor kell azonosítani és regisztrálni az ügyfeleket (Papp, 2006). Azonban a tizenkettedik ajánlás úgy szól, hogy csupán a küszöbértéket (háromezer euró) elérő vagy meghaladó tranzakció során kell alkalmazni a kötelezettségeket. A hetedik cikk is szemben áll a FATF ajánásaival, mivel a hetedik cikk kimondja, hogy gyanús ügyletek során értesíteni kell a hatóságokat, majd csak utána lehet lebonyolítani az ügyletet, kivéve, ha ez a sorrend nem megvalósítható (például akadályozná a nyomozást²), mert akkor csak a tranzakció megvalósítása után, de akkor is kötelező értesíteni a megfelelő személyeket. A FATF tizenharmadik ajánlása azonban ilyen kötelességet nem említ (Papp, 2006). Erre a problémára megoldásként az Európai Unió 2009-ben kiadta a „Az Európai Unió pénzmosás és terrorizmus-finanszírozás elleni harmadik irányelvét”, amely beillesztette a FATF által hozott negyven ajánlást a pénzmosásról és a terrorizmus-finanszírozás elleni speciális ajánlásokat is. Ennek hatására a nemzetközileg hozott szabályozási és a végrehajtási rendszereket meg kell változtatni.

Niels Vandezande 2017-be írt tanulmányából kiderül, hogy az Európai Unió próbál lépést tartani a kriptovaluták megjelenésével és fejlődésével, valamint jelentős lépéseket tesznek az interneten történő pénzmosás visszaszorításának érdekében (Vandezande, 2017). Ebből a tanulmányból is bebizonyosodik, amit

2 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/849 irányelve. Az Európai Unió Hivatalos Lapja. 2015. május 20. 38. cikk.

már korábban is megfogalmaztunk Davis (2020) kutatásai alapján, hogy ebben az esetben a törvényhozó szervezetnek sokkal nehezebb dolguk akad.

Az elmúlt években számtalan kriptovaluta látott napvilágot és a dark weben olyanok is keringhetnek, amelyekről még nincs tudomásunk. Akadnak olyan kriptovaluták, amelyeket legálisan sehogyan sem lehet átváltani készpénzre, mivel egy zárt rendszeren belül léteznek. A bitcoin azonban a világ különböző pontjain több üzletben, online felületen és különféle szolgáltatások ellenértéként is elfogadott már. Vandezande (2017) példaként hozza fel az Amazon Coins, a Facebook Credits és a Microsoft Points rendszereit is, amelyek úgy működnek, hogy csakis bankszámláról kifizetett pénzzel lehet őket megszerezni és vissza már nem válthatók. Ezeket mind egy központi szervezet felügyeli. Azonban a dark weben és a Clearneten értékesített kriptovaluták többsége nem tartozik semmilyen felügyeleti szerv alá sem.

Az EU 2007/64/EK irányelvének 4. cikkének 5. pontja alapján, az E-money, az az magyarul az E-pénz úgy definiálható, mint *„olyan elektronikus fizetési eszközön tárolt (beleértve a mágnesesen tároltakat is) digitális, hitelviszonyt megtestesítő pénztérték, amely kibocsátóját kötelezi, bemutatóra szól, és amelyet a kibocsátón kívül más, természetes vagy jogi személy, is elfogad fizetés-ként”* (Vandezande, 2017).

„A pénzügyi és gazdasági jog ezen sajátos területén a fő uniós szintű jogszabály az e-pénzre és a fizetési szolgáltatásokra vonatkozó jogi keret. Nyilvánvaló, hogy ezek a jogi keretek jelenlegi formájukban nem vonatkozhatnak a különböző típusú virtuális valutákra vagy a virtuális valuta szolgáltatókra. A virtuális valuták folyamatosan fejlődő területének valamilyen formájú felügyelete érdekében az Európai Bizottság a pénzmosás elleni szabályokat tartalmazó jogi keret módosítását javasolta. Ez gyakorlatilag a pénzmosás elleni szabályok hatálya alá vonná a virtuális valutaváltó platformokat és a letétkezelő pénztárca-szolgáltatókat is” (Vandezande, 2017).

Az EU szabályozásai és egyes javaslatai azonban nem adnak megoldást a virtuális valutákból eredő potenciális kockázatok és kiskapuk többségére, illetve semmilyen védelmet nem jelentenek ezekben az esetekben a tagállamok számára. Ezért ebből logikusan az következik, hogy egyértelműbbé kell tenni a virtuális valuták pontos jogi státuszát.

Konklúzió

Kalle Johannes Rose (2019) Dániában végzett kutatása – és más hasonló kutatás, például Teichmann (2017) tanulmánya – rávilágított arra, hogy az Európai

Unió negyedik pénzmossa elleni direktívája a jelenlegi szabályozás alapján hajlamos csak a pénzügyi intézményekre összpontosítani, így nem veszi figyelembe a pénzmossa egyéb módszereit és eszközeinek teljes körét. Továbbá tanulmányában kitér arra is, hogy a pénzmossa elleni hatékony szabályozás érdekében bizonyos felelősséget a pénzintézetek ügyfeleire kellene hárítani. Mindazonáltal azzal zárja érvelését, hogy az ügyfél felelőségének bevonása jogi, illetve egyéb gazdasági bonyodalmakhoz vezethet, amelyek miatt további kutatásokra lenne szükség ezen a téren (Rose, 2019).

Az Egyesült Királyságban végzett 2020-as tanulmányok alapján Rehana Parveen összehasonlító elemzést végzett az egyes európai országok között. Tudományos dolgozatában arra a következtetésre jut, hogy az Európai Unió negyedik direktívája alapján a pénzmossa elleni küzdelem terén az Egyesült Királyság jár az élen, legfőképp az interneten történő bűncselekmények elleni jogalkotásaik miatt (Parveen, 2020).

Lars Haffke és kutatótársai 2019-ben Németországban vizsgálták az Európai Unió virtuális valutákra vonatkozó szabályozásait. Kutatásuk kiderítette, hogy a kriptovaluták komoly veszélyt jelentenek az egyes államokra, mivel új kiskapukat nyitnak a pénzmossának, ezzel gyengítve az Európai Unió pénzügyi rendszerét. A 2018/843 irányelv (az ötödik pénzmossa elleni irányelv) ezeket a kockázatokat és kiskapukat volt hivatott kezelni azáltal, hogy „bevezeti a virtuális fizetőeszközök definícióját az uniós jogba. A virtuális pénznemekhez kapcsolódó szolgáltatók egy része a pénzmossa elleni törvény hatálya alá esik. A tagállamoknak ezt az irányelvet 2020 januárjáig át kell ültetniük nemzeti jogalkotásukba. A nemzeti szintű egyeztetések jelenleg is folynak ezügyben” (Haffke, Fromberger & Zimmermann, 2019). Továbbá Haffke és társai kiemelik az irányelv pontatlan megfogalmazását, valamint korlátozott hatókörét. Ha a tagállamok szó szerint átültetik azt, az jobbizonytalanságot és további kiskapukat teremt az érintett szervezetek számára (Haffke, Fromberger & Zimmermann, 2019).

Zárógondolatok

Magyarországon és az Európai Unió területén a büntetőjogi eszközök kevésnek bizonyulnak a pénzmossa elleni küzdelemben, legfőképp az interneten történő bűncselekményekkel szemben. A szervezett bűnözés aggasztó tendenciát mutat hihetetlen sebességgel fejlődő világunkban, a különböző kiskapuk módszeres kihasználása terén és az ezzel együtt járó megfoghatatlanságuk révén. Ahogyan az a felhasznált szakirodalmakból is világosan látszik, a szabályozások és törvénykezések egy lépéssel mindig le vannak maradva a virtuális módszerekkel

elkövetett pénzmosással szemben, ami jelenleg nagyobb problémát jelent, és prioritást kell élvezzen a tradicionális módszerekkel szemben. Korunk egyik nagy kihívását tehát éppen a fejlődő kibertérben történő bűnüldözés jelenti. Ahogyan azt fentebb is megfogalmaztuk, és hogy ezt ismét nyomatékosítsuk, az Európai Unió szabályozásai és egyes javaslatai nem adnak megoldást a virtuális valutákból eredő potenciális kockázatok és kiskapuk többségére. Ezért szükséges egyértelműbbé tenni a virtuális valuták pontos jogi státuszát. Bármilyen legyen is ennek a folyamatnak a végeredménye, ez a kezdeményezés megoldást jelenthet arra a jelenlegi helyzetre, hogy bizonyos virtuálisvaluta-szolgáltatók működési engedélyt kapjanak, amihez a pénzmosás elleni szabályok betartása is szükséges, így az e-pénz, illetve a különböző fizetési szolgáltatások is szigorúbb ellenőrzés alá kerülhetnek.

Felhasznált irodalom

- Barratt, M. (2015). *A discussion about dark net terminology*. Drugs, Internet, Society.
- Boister, N. (2012). *An Introduction to Transnational Criminal Law*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/law/9780199605385.001.0001>
- Colaco, F., Fleming, A., Hanson, J., Hardy, C., Jay, K., Johnson, J., Steer, A., Van Wijnbergen, S. & Yurukogl, K. T. (1985). *World Development Report*. The World Bank.
- Cuddington, J. T. (1986). *Capital Flight: Estimates, Issues, and Explanations*. International Finance Section, Department of Economics. Princeton Studies in International Finance.
- Davies, G. (2020). Shining a light on policing of the Dark Web: Analysis of UK investigatory powers. *The Journal of Criminal Law*, 84(5), 407–426. <https://doi.org/10.1177/0022018320952557>
- Finklea, K. (2017). *Dark Web. Congress Report*. Congressional Research Service. <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R44101/9>
- Gál I. L. (2007). *A pénzmosás hatályos büntetőjogi szabályozása*. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Büntetőjogi Tanszék.
- Haffke, L., Fromberger, M. & Zimmermann, P. (2019). Cryptocurrencies and anti-money laundering: the shortcomings of the fifth AML Directive (EU) and how to address them. *Journal of Banking Regulation*, 21(2), 125–138. <https://doi.org/10.1057/s41261-019-00101-4>
- Hendriyetty, N. & Grewal, B. S. (2017). Macroeconomics of money laundering: effects and measurements. *Journal of Financial Crime*, 24(1), 65–81. <https://doi.org/10.1108/JFC-01-2016-0004>
- Keesoony, S. (2016). International anti-money laundering laws: the problems with enforcement. *Journal of Money Laundering Control*, 19(2), 130–147. <https://doi.org/10.1108/JMLC-06-2015-0025>
- Le-Khac, N.-A., Markos, S., O'Neill, M., Brabazon, A. & Kechadi, T. (2009). An efficient search tool for an anti-money laundering application of a multi-national bank's dataset. *International conference on Information and Knowledge Engineering (IKE '09)*, CESRA Press.

- Lentner Cs. & Zéman Z. (2017). A pénzmosás egyes jogi és gazdasági összefüggéseiről. *Miskolci Jogi Szemle*, 12(1), 19–32.
- Masciandaro, D. & Barone, R. (2008). Worldwide anti-money laundering regulation: estimating costs and benefits. *Global Business and Economics Review*, 10(3), 243–264. <https://doi.org/10.1504/GBER.2008.019983>
- Nazri, S. M., Zolkafli, S. & Omar, N. (2019). Mitigating financial leakages through effective money laundering investigation. *Managerial Auditing Journal*, 34(2), 189–207. <https://doi.org/10.1108/MAJ-03-2018-1830>
- Nagy H. (2020). A pénzmosás magyarországi jogi szabályozásának vázlata. *Magyar Rendészet*, 20(1), 93–105. <https://doi.org/10.32577/mr.2020.1.6>
- Papp Zs. (2006). Az Európai Unió pénzmosás elleni első és második irányelvének és a FATF ajánlásának eltérő rendelkezései. *Iustum Aequum Salutare*, 2(1-2), 229–238.
- Parveen, R. (2020). Impact of anti-money laundering legislation in the United Kingdom and European Union. *International Journal of Economics and Management Systems*, 5, 118–122.
- Robinson, J. (1996). *A pénzmosoda. A világ harmadik legnagyobb üzlete belülről*. Park Kiadó.
- Rose, K. J. (2019). The problem of regulating the easy way out – EU money laundering regulation. *Journal of Money Laundering Control*, 22(4), 666–677. <https://doi.org/10.1108/JMLC-03-2019-0022>
- Salchi, A., Ghazanfari, M. & Fathian, M. (2017). Data mining techniques for anti-money laundering. *International Journal of Applied Engineering Research*, 12(20), 10084–10094.
- Schott, P. A. (2006). *Reference Guide to anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism*. The International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank. <https://doi.org/10.1596/978-0-8213-6513-7>
- Soltani, R., Nguyen, U. T., Yang, Y., Faghani, M., Yagoub, A. & An, A. (2016). A new algorithm for money laundering detection based on structural similarity. *IEEE 7th Annual Ubiquitous Computing, Electronics and Mobile Communication Conference (UEMCON)*, IEEE. <https://doi.org/10.1109/UEMCON.2016.7777919>
- Suresh, C., Reddy, K. T. & Sweta, N. (2016). A hybrid approach for detecting suspicious accounts in money laundering using data mining techniques. *International Journal of Information Technology and Computer Science*, 8(5), 37–43.
- Teichmann, F. M. J. (2017). Twelve methods of money laundering. *Journal of Money Laundering Control*, 20(2), 130–137. <https://doi.org/10.1108/JMLC-05-2016-0018>
- Vandezande, N. (2017). Virtual currencies under EU anti-money laundering law. *Computer Law & Security Review*, 33(3), 341–353. <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2017.03.011>
- Varga J. (2016). Pénzmosás mindennapjainkban. *Büntetőjogi Szemle*, 5(3), 116–124.
- Walker, J. (1999). How big is global money laundering? *Journal of Money Laundering Control*, 3(1), 25–37. <https://doi.org/10.1108/eb027208>
- Zdanowicz, J. (2009). Trade based money laundering and terrorist financing. *Review of Law and Economics*, 5(2), 854–878. <https://doi.org/10.2202/1555-5879.1419>

Zéman Z., Lukács J. & Túróczi I. (2015). A pénzmosás megjelenése a gazdaságban. *Polgári Szemle*, 11(4-6), 388–400.

A cikkben található online hivatkozás

URL1: *Pénzmosás büntetése és törvényi státusza*. <https://drszep.hu/penzmosas/>

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Zéman Z. & Hegedűs M. (2023). Pénzmosás mint negatív gazdasági tényező az Európai Unióban. *Belügyi Szemle*, 71(5), 885–904. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2023.5.8>